

Гандзюк В. Еволюція популярності месенджера Telegram в Україні під час російсько-української війни. Collection of Scientific Papers with the Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference «Scientific Exploration: Bridging Theory and Practice» (March 24-26, 2025. Berlin, Germany). European Open Science Space, 2025. PP. 104-105.

Віталій Гандзюк,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
доцент, завідувач кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Україна
v.o.handziuk@gmail.com

ЕВОЛЮЦІЯ ПОПУЛЯРНОСТІ МЕСЕНДЖЕРА TELEGRAM В УКРАЇНІ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Анотація. У статті проаналізовано чинники зростання популярності месенджера Telegram в Україні під час російсько-української війни. Досліджено особливості використання платформи як джерела оперативної інформації, офіційних повідомлень, новин та суспільної комунікації. Визначено переваги й ризики використання Telegram в умовах війни, зокрема поширення оперативного контенту, а також дезінформації та маніпуляцій. Окреслено перспективи розвитку месенджера в українському інформаційному просторі.

Ключові слова: Telegram, месенджери, російсько-українська війна, інформаційний простір, соціальні медіа, цифрові комунікації, новини, дезінформація, інформаційна безпека.

У сучасному цифровому світі месенджери відіграють ключову роль у комунікації, а Telegram став одним із найпопулярніших серед них. Запущений у 2013 році Павлом Дуровим, цей додаток швидко завоював довіру мільйонів користувачів завдяки своїй швидкості, безпеці та багатофункціональності [2, с. 201].

Telegram не лише забезпечує миттєві повідомлення, а й пропонує широкий спектр можливостей: від секретних чатів із шифруванням до каналів, груп, ботів і навіть власної екосистеми для бізнесу та медіа. У часи інформаційних воєн і цифрової цензури Telegram став платформою, яка дозволяє оперативно отримувати новини, обмінюватися файлами та навіть будувати цілі ком'юніті.

Із початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році інформаційний ландшафт країни зазнав значних змін. Однією з ключових трансформацій стало стрімке зростання популярності месенджера Telegram як основного джерела інформації та комунікації. Це дослідження аналізує причини й наслідки цього феномену в період з 2022 по 2025 роки, спираючись на статистичні дані та думки експертів.

До початку війни Telegram не був основним джерелом новин для українців. Однак, за даними дослідження соціологічної групи «Рейтинг», проведеного у вересні 2024 року, 47% опитаних українців вказали Telegram як

найпопулярніше джерело інформації. Для порівняння, YouTube обрали 26% респондентів, а «Єдиний марафон новин» – 21% [3].

Дослідження компанії Gradus Research, проведене у жовтні 2024 року, показало, що 90% українців користуються Telegram, що робить його лідером серед месенджерів. Для порівняння, Viber використовують 77% опитаних, а Facebook Messenger – 51% [4].

Експерти виділяють кілька ключових факторів, які сприяли зростанню популярності Telegram в Україні під час війни, зокрема, зручність та швидкість доступу до інформації – Telegram-канали дозволяють швидко отримувати актуальні новини та оновлення; оперативні сповіщення про небезпеку – месенджер став основним засобом інформування про ракетні удари та інші загрози, забезпечуючи миттєві сповіщення для населення; альтернативне джерело інформації – у періоди, коли традиційні медіа не могли оперативно реагувати, Telegram надавав можливість отримувати інформацію безпосередньо від очевидців подій та офіційних джерел.

Telegram став не лише джерелом новин, але й платформою для офіційних повідомлень, адже урядові структури використовували Telegram для інформування громадян про поточну ситуацію та рекомендації. Через канали та групи організовувалася, координувалася волонтерська допомога постраждалим та військовим. Telegram залишався одним з небагатьох доступних джерел інформації для громадян на тимчасово окупованих територіях [1].

Попри численні переваги, використання Telegram викликало певні занепокоєння. У вересні 2024 року Україна заборонила використання Telegram на офіційних пристроях через побоювання щодо можливого шпигунства з боку Росії [5]. Через відсутність жорсткої модерації на платформі існувала можливість розповсюдження неправдивої інформації, що могло впливати на громадську думку та безпеку.

Отже, з початком війни у 2022 році та до 2025 року Telegram перетворився на невід'ємну частину інформаційного простору України. Його популярність зросла завдяки зручності, швидкості та можливості отримувати альтернативну інформацію. Однак, питання безпеки та достовірності інформації залишаються актуальними, вимагаючи від користувачів критичного підходу до споживання контенту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Війна без фільтру: як Telegram перетинає український фронт. *Financial Times*. URL: <https://www.ft.com/content/aa08a157-3369-4d5f-bf01-a50bb089152c> (дата звернення: 21.03.2025)

2. Досенко, А., Гандзюк, В. (2020). Сучасний медійний дискурс: підходи до типологізації. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. С. 200–204.

3. Дячук, Катерина. Опитування: Telegram є найпопулярнішим джерелом інформації для 47% українців. Інститут масової інформації. Офіційний сайт. URL: <https://imi.org.ua/news/opytuvannya-telegram-ye-najpopulyarnishym-dzherelom-informatsiyi-dlya-47-ukrayintsiv-i64543> (дата звернення: 21.03.2025)

4. Розважальний контент випереджає новини за популярністю у мережі, Telegram лідирує серед месенджерів – дослідження. Українські національні новини. URL:

<https://unn.ua/news/rozvazhalnyi-kontent-vyperedzhaie-novyny-za-populiarnistiu-u-mer-ezhi-telegram-lidyruie-sered-mesendzheriv-doslidzhennia> (дата звернення: 21.03.2025)

5. Harmash, Olena. Ukraine bans official use of Telegram app over fears of Russian spying. September 21, 2024. Reuters. URL: <https://www.reuters.com/technology/cybersecurity/ukraine-bans-official-use-telegram-app-over-fears-russian-spying-2024-09-20/> (дата звернення: 21.03.2025)